

Hashhandlernes sidste vinter

AF MARKUS BERNSÉN

En formiddag i juni måned 1997 ruller en gul Ferrari ned ad en brostensbelagt gade på det indre Østerbro. Vinduerne er rullet ned, og radioen er skrævet helt op. Den stopper foran en lav tilbygning af træ med gardiner for vinduerne og en tung lås i døren. Uden for sidder omkring ti mennesker. Nogle er i blå eller hvide Kansas-bukser og sikkerhedssko og spiser morgenbrød fra bageren rundt om hjørnet. Andre har posede bukser og kasketter på og koncentrerer sig om at rulle dagens første joint. De ser alle sammen op, da Ferrari'en stopper ud for dem.

To unge mænd i træningsbukser og t-shirts springer ud af bilen. Det er to lokale, som samme morgen har stjålet Ferrari'en fra Hotel D'Angleterres parkeringsplads. Gruppen foran hashklubben rejser sig og klapper og hujer højt af biltyvene. Et par af dem lægger morgenbrødet fra sig og får en tur rundt om blokken i sportsvognen.

Scenen er fra et Østerbro under den forrige regering. Den er fra et København, hvor der blev omsat for en milliard kroner hash om året på Christiania, og hvor hashhandlere og -kunder i al magelighed kunne overtræde loven om euforiserende stoffer uden at have grund til bekymring. Dengang var hashsalget på Pusher Street et paradoks, som havde spredt sig til hele hovedstaden: Det var ulovligt, men blev tolereret.

Så da VK-regeringen i 2003 lancerede den tværministerielle handlingsplan, »Kampen mod narko«, der sidestillede hash med hårde stoffer, måtte der ske et eller andet. Det var et brud med dansk narkotikapolitik gennem 35 år, som København først nu mærker konsekvenserne af.

Fede tider

Træskuret på Østerbro var en hashklub af den gamle skole - registreret som én forening, en mountainbikeklub, men fungerede i virkeligheden som en coffee shop efter bedste hollandske forbillede. Bortset fra et klistermærke med et billede af en cykel på brevsprækken var der intet sporty over stedet. Man ringede på, blev set an gennem dørspionen og lukket ind i et stort lokale med bløde sofaer, høje barstole, fjernsyn, et bordfodboldspil og stakkevis af backgammon og skakspil til udlån.

Klientellet var en kulørt blanding af lokale rødder, håndværkere, gymnasieelever med høj fraværsprocent og midaldrende mænd, der købte økologiske grøntsager og hash i samme kvarter. Politiet var ingen reel trussel mod deres livsstil, for så længe man ikke købte for stort ind, var der intet at bekymre sig om. De civile betjente var på fornavn med ejerne, kiggede forbi fra tid til anden og bad gæsterne om at »vende lommer«, mens de gennemsøgte de sædvanlige gemmesteder i baglokalet. Som regel var de store partier hash gemt længere væk, og både gæster og ejere slap med advarsler eller mindre bøder.

Men med »Kampen mod narko« kom de daglige razziaer til Østerbro, og politiet fik lukket og barrikaderet tilbygningen. En kort overgang flyttede pusherne ind i en stuelejlighed i bygningen overfor og kaldte sig Fiskeklubben Muslingen. Dørhåndtaget var af træ og formet som en smilende fisk. Men også Muslingen blev hurtigt lukket af politiets razziaer, og de flygtede to etager ovenpå i samme bygning, til en to-værelses lejlighed uden hverken bar, backgammon eller fodboldspil. Handlen foregik nu i lejlighedens entré, pusherne var synligt nervøse og gennede kunderne indenfor, så de hurtigt kunne låse døren bag dem. Kort tid efter var der et stort hul i den fra en rambuk: Næstødet fra Københavns Politi.

Kolde tider

3 I dag er den samme hashklub en mand på en scooter. Kunderne ringer på hans mobiltelefon og bestiller noget »rødvin«. De mødes i en park, ved en tankstation eller foran den barrikaderede hoveddør til den gamle klub. Er der for mange mennesker i nærheden, går de ind i et buskads og handler.

Hashhandlernes forandring fra magelige caféejere til nerve-scooterbude er billedet på en kriminel kultur. Siden jagtsæsonen blev åbnet for to år siden, har det været politiets hensigt at stresser hashhandlerne, og det er ved at lykkes. Før styrede de forretningen fra lædersofaen – nu står de og fryser på gadehjørnet.

Siden kamplædt politi begyndte at rydde Pusher Street i marts 2004, har det også kostet 24 millioner kroner om året at have dem gående derude. Det er tyve gange flere penge per christianit end per gennemsnitsdansker. Og nu er turen for alvor kommet til resten af byen. I sidste uge blev fjorten personer sigtet for at have solgt hash på Litauens Plads på Vesterbro.

Flere steder på Nørrebro er hashklubber lukket. Og mens københavnernes klager over at få handlen ud foran deres hoveddør, har byen siden begyndelsen af sidste år været ramt af en bølge af voldelige opgør om territorier: I februar 2005 blev en ung mand skudt i hovedet på Amager – politiet mener, der er tale om en inkassoforretning fra hashmiljøet; i april åbnede tre hashhandlere fra Nørrebro ild med en maskinpistol på Pusher Street – én omkom, fem blev såret; i maj blev 24-årige Ammar Hasan skudt og dræbt på Rust, efter at diskoteket har sat et overvågningskamera op, som skulle være rettet mod hashklubben »Guldklumpen«; i maj 2006 blev en 19-årig banket til døde foran Vor Frelser Kirke efter at have forsøgt at sælge hash i fristaden; og i sidste måned skød rivaliserende hashhandlere i området omkring Jægersborggade igen med skarpt mod hinanden. Markedet er åbnet for en ny type hashhandlere, der både har mere at tabe og mere at vinde – og derfor er hurtigere på aftrækkeren.

Netop i Jægersborggade kan beboerne mærke effekten af politiets stress-kampagne. Engang lå der tre hashklubber i den lille gade, men de er alle ryddet, og markedet er rykket

ud på bænkene foran den lokale Elite købmand. En torsdag eftermiddag i sidste uge står her en gruppe mænd, unge piger og en dreng, der ikke kan være mere end ti år, rundt om et picnicbord, dækket op med pizza og Faxe Kondi. Ved siden af dem ligger en bullterrier i sit hundehus og sover.

Kunderne dobbelt-parkerer deres biler, står ved bordet i et halvt minut, giver hånd til en ung fyr i cowboybukser og hættetrøje og kører igen. Pusherne kan ikke have for meget hash på sig, hvis politiet pludselig kommer stormende, så de store klumper gemmes i nedløbsrør, blomsterbede og deres lejligheder. Jægersborggade er én stor andelsforening, og flere af pusherne er blevet boende, efter at deres klubber er lukket. Forleden fandt en beboer en klump hash under madrassen i sin barnevogn.

Ninna Thomsen (SF) og Jan Andreasen (S) er medlemmer af Københavns Borgerrepræsentation og bor begge tæt på Elite købmanden. De fortæller, at kvarteret altid har været råt og fuld af hash, men at der har været en anden stemning herude på det sidste. I perioder er politiets uropatrulje kommet flere gange om dagen, ti betjente ad gangen. De ryger ud af kassevogne og jager hashhandlerne op og ned ad gaden og gennem baggården, hvor kvarterets børn leger. Om dagen søger pusherne både for en tæt trafik af kunder og for besøg fra uroerne, og om aftenen slås de med rivaliserende

pushere fra Lundtoftegade. Kvarteret er kun blevet mere utrygt, efter at politiet har besluttet sig for at rydde op i det.

Det nye paradoks

Politiet siger, at de har lukket 150 hashklubber over de sidste fem år, og at der kun er fem eller seks tilbage i København. Det sidste griner pusherne i Jægersborggade af – »de mener vel fem eller seks i hver gade?« – men der er ingen tvivl om, at politiets indsats efter rydningen af Pusher Street har haft en effekt på hashsalget. Der sælges lidt mindre i dag end for to år siden, flere handlere bures inde.

Steffen Thaaning Steffensen er vicekriminalinspektør i Københavns Politis narkoafdeling og mener, at rydningen af Pusher Street var en stor succes. Den hårde linje er en nødvendig konsekvens af aktionen på Christiania. »Det er klart, at vi ikke kunne acceptere, at der bagefter skød hashklubber op over hele København,« siger han.

Men samtidig mener Steffensen, at »det ville være utrolig naivt at sige, at politiet kan stoppe hashsalget i København.« Og det er så hovedstadens nye paradoks: at politiet har beføjelser til at straffe alle, der er i besiddelse af hash, og også forsøger at gøre det, samtidig med at de er enige med de fleste eksperter i, at hashen er så fast en del af byens kultur,

at salget aldrig vil kunne reguleres. At Hash er kommet for at blive.

Hvilke konsekvenser regeringens »rene linjer« og »stærkere signaler« vil få for hashmarkedet på længere sigt, er der ingen der ved. Som Michael Jourdan, der er forsker på Center for Rusmiddelforskning ved Aarhus Universitet, siger det:

»Det er et modigt, samfundsmæssigt eksperiment, regeringen foretager på hashområdet i øjeblikket. Men der er ikke afsat ressourcer til at kvalitetssikre. Man følger ikke op på, om udfaldet bliver, som man har regnet med, og det svarer til at eksperimentere i blinde.«

Sikkert er det, at københavnernes børn ikke vil vokse op med en ulovlig fristad, hvor rockere tjener stort på hashsalget. Men de vil heller ikke længere have et sted, hvor de kan købe hash og kun hash. Som en anden forsker ved Center for Rusmiddelforskning, Kim Møller, afslutter sin rapport »Hvad sker der med hash-markedet?« fra juni år:

»Konklusionen er, at hashmarkedet på detailniveau i København er blevet mindre synligt og mindre profitabelt og hermed mindre krænkende for retsstaten. Desværre er markedet til gengæld blevet mere voldeligt og mere aggressivt i sin markedsføring, og der er opstået en større risiko for sammenblanding med andre illegale stoffer. På længere sigt vil usynlighedsrelsen ligeledes øge risikoen for hvervning til kriminelle miljøer.«